

Děs a bída UP potřeť – Co s našimi mentálně nedostatečnými studenty?

Moje tvrzení (ŽUP 17/ č. 3, 5, 10, str. 8), že naši studenti až příliš často trpí mentální nedostatečností, nemůže nikoho urazit: buď o sobě víte, že jste schopný a inteligentní student, a pak se vás samozřejmě výše uvedená kritika netýká, nebo vám po troše sebezpytování dojde, že jste lempí a/nebo váš intelekt na studium nestačí – pak si ale odpovězte na otázku, co na univerzitě pohledáváte a proč pedagogy obíráte o drahocenný čas.

Diskutovaný problém se rozhodně netýká jen UP. Jak poznamenává J. Suchomel (Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně): „Všechno, co je psáno na té dvojstránce [v ŽUP č. 15], platí i na naše studenty. Když to pak člověk vidí, tak má pocit, že to již přerostlo do tak obudných rozměrů, že jakákoliv snaha to napravit je jen boj s větrnými mlýny.“

T. Opatrný (ŽUP 16, č. 15, 9. 2. 2007, s. 8) vidí „přímocaré řešení ... v radikální změně našeho systému zkoušení. Namísto ústního, se spoustou návštěv a povídání, kvěvání a odezírání ze rtů zkoušejícího ... bych přešel na systém testů.“ Právě na takový systém písemek jsem přešel ve školním roce 2003/4 (viz výše). Všechny studenty na první přednášce obeznámím s prvním termínem zkoušky, který je povinný pro všechny (společný termín samozřejmě přesunu, pokud si tak studenti přejí); všichni tedy vědí čtvrt roku dopředu, kdy budou vyzkoušeni, všichni píšou ve stejnou dobu na stejném místě stejnou písemku, odpovídají na stejné dotazy a jsou hodnoceni dle stejných kritérií. Výsledky jsou pak inter-individuálně srovnatelné a nikdo si nemůže stěžovat, že zrovna na něj vyšla kombinace otázek, kterou není v lidských silách zodpovědět, zatímco spolužák dostal otázky „dávačky“. Je tedy vidět, že písemné zkoušení má své nesporné výhody (ale i nevýhody, viz výše). Prakticky všechny typy otázek jsou také zveřejněny na webu (spolu s obzvláště vydařenými příklady toho, jak by odpovědi na dané otázky vypadat neměly, viz internetový odkaz v ŽUP č. 15).

T. Opatrný dále uvádí, že „kromě písemných testů by nutnou podmínkou absolvování předmětu mělo být i (veřejné) vystoupení na semináři s nachystanou prezentací.“ Rečeno jazykem Czenglish, sotva mohu souhlasit více. Bohužel je však technicky nemožné, aby bylo vystoupení s prezentací podmínkou absolvování předmětu, na který chodí třeba 80 studentů (má-li zbýt přednášejícímu čas něco studentům sdělit). Tragické zkušenosti z obhajob diplomových prací mě vedly před několika lety k zavedení předmětu „Zoologický seminář 1 až 3“, kde mají studenti, jejichž diplomové práce vedou pracovníci Katedry zoologie, povinnost přednést jeden referát o postupu řešení diplomové práce ve

4. ročníku a druhý v zimním semestru 5. ročníku (toho druhý seminární vystoupení bude od školního roku 2007/8 povinné v anglickém jazyce). Smyslem semináře je připravit studenty ke schopnosti jasně a stručně (délka referátu omezena na 15 min.) promluvit na veřejnosti a reagovat na nečekané dotazy v diskusi. Víím, že semináře tohoto typu probíhají na jiných katedrách/fakultách, a bylo by jistě užitečné, kdyby se pořadatelé takových seminářů podělili o své zkušenosti s ostatními studenty i pedagogy prostřednictvím stránek ŽUP.

Podobné aktivity směřující k lepší přípravě studentů ale mohou těžko uspět, když už sám výběr studentů špatně rozlišuje ty, kteří si nezaslouží vynaloženou námahu učitelů, od těch, se kterými má smysl pracovat. Jak mi napsal jeden z mých bývalých studentů:

„Asi nejlepší by bylo zaměřit se na přijímačky. ... Nabrat hodně studentů a během prváku většinu povyhazovat a nechat jen ty, co na to mají (a co mají opravdu zájem o obor a nejsou tu proto, že se jim nedostali). ... Ostatně kdysi nějaký vyučující (... v prváku na systému) řekl něco ve smyslu: „Je vás jen 12, tak si vás musíme hýčkat.“ No a pak to tak nemá vypadat. Vidím to na svém spolubydlici, medikovi, který se denně učí. Nejen proto, že toho mají hodně, ale prostě proto, že když nedá dvakrát zkoušku, tak jde před komisi a pak si balí pět švestek a jede domů. A to je ve druháku. Když jsem na něj vyvalil oči s otázkou „A to tě jako vyhodí, když to třikrát nedáš?“, vyvalil na mne oči on s tím, že to je snad jasné. No jak komu. Bohužel výše nastíněné řešení tady nemůže projít, protože u nás není zvykem vyhazovat.“

To je jistě pravda, ale pak je na čase změnit zvyky. Mnozí učitelé si studenty nejen hýčkají, ale sami jim činí medvědí službu i následovně:

1. Je smutné, že někteří „pedagogové“ požadují po studentech nesmyslně detailní znalosti třeba o celeru, poněvadž sami celer zkoumají a mají k němu přebujelý citový vztah. „Celer“ jsem si samozřejmě vymyslel, ale opakovaně se setkávám se studenty, kteří si na podobný přístup některých pedagogů stěžují. Uznávám, že ne každý má to štěstí jako já, když učím dva předměty, z nichž ani jeden se netýká mé výzkumné specializace, ale to na nepřijatelnosti narcistní představy, že „zrovna moje téma je středem světa“, nemění nic.

2. Některé neznalosti jsou závažné (a mělo by se za ně od zkoušky vyhazovat), jiné zas triviální (a mělo by se nad nimi přimhouřit oko, nebo nanejvýš snížit známka). Osobně to řeším v písemkách stupněm bodového hodnocení (od 1 po 10 bodů za otázku), před bakaláři a státnicemi pak studenty upozorním, že některé věci prostě nesmí neznat (např. základní anatomické termíny nebo „hrubé“ fylogenetické vztahy na úrovni tříd a řádů) a nepoznat („Kdo nepozná pěnkavu, kapra, skokana hnědého, ještěrku obecnou a další nejběžnější druhy, může znát z teorie třeba všechno, ale celková známka je 4“). Z vlastní zkušenosti studenta (na MU v Brně a UP v Olomouci) vím, že jednou z největších škod, jež dokáže pedagog natopit, je, když neumi studentům jasně sdělit, co z probírané látky je zásadní a co třetíčka na dortu. Myslím, že by členům státnicových komisí ulehčilo práci, kdyby naši učitelé více studentům zdůrazňovali, co by znát měli a co znát musí.

M. Jurečka (ŽUP 16, č. 14, 26. 1. 2007, s. 9) i T. Opatrný (viz výše) nepřímo i přímo zmínili další zásadní problém, který stojí za nízkou kvalitou našich uchazečů – přimhouření očí nad podprůměrnými studijními výkony a naivní představou, že „zaplevelený záhon“ studentů navštíví mýtický Viktor Čištíč. Domnívám se, že situace se nezlepší, pokud si jako pedagogové nenastavíme jasné požadované znalostní limity, pod které student nesmí za žádných okolností klesnout. Vyšel bych z toho, že má-li mít univerzita nějaké opodstatnění, musí rozšiřovat středoškolské vzdělání absolventů; zdá se tedy, že středoškolské znalosti jako spodní hranice pro ne-absolvování zkoušky je rozumná. Končí-li studenti po x-letech univerzitního studia se stejnými znalostmi, jaké předvedli u přijímacích zkoušek, je univerzita k ničemu (a student v praxi k nepoužití). Jinými slovy, znalosti na úrovni střední školy (např. gymnaziálních učebnic) by měly být hodnoceny známkou 4. Teprve výrazně rozsáhlejší znalosti by měly být důvodem pro klasifikaci 3, 2 nebo 1. Zavedení takových pravidel by okamžitě změnilo bizarní stav, kdy studium dokončí prakticky všichni, kdo jej začali a neodešli z vlastní vůle – škola, která neselektuje, není škola, ale sociální ústav.

Doc. T. Grim, Katedra zoologie
a Ornitologická laborator PF UP

...A PŘÍŠTÍ TÝDEN...

12. ŘÍJNA

D. Fabbro: Kinase Inhibitors for Cancer. Přednáška. PřF UP (Šlechtitelů 11), učebna 502, 10 hod.

13. ŘÍJNA

Fixní idea. Divadlo Tramtarie (Hynaisova 11), 19.30 hod.

14. ŘÍJNA

O statečném Ivanovi. Divadlo Tramtarie. 16 hod.

15. ŘÍJNA

Zeitgeist – workshop a multimediální kompozice souboru z Minneapolis. UC UP, Kaple Božího Těla, 15 hod.

Shape Shifting: Shades of Transformation. UC UP, Kaple Božího Těla, 19 hod.

O láskách nebeských. Divadlo Tramtarie, 19.30 hod.

16. ŘÍJNA

Prof. J. Rachůnek, DrSc. (PřF UP): Quantifiers in the non-commutative Łukasiewicz logic. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PřF UP, Tomkova 40, posluchárna č. 301, 13 hod.

Mgr. M. Dospěl (FF UK): Jidášovo evangelium. Arcidiecézní muzeum, sál Mozarteum, 17 hod.

17. ŘÍJNA

Celostátní seminář o nanočásticích. Centrum výzkumu nanomateriálů (hlavní budova) posluchárna č. SE 501, 9.30 hod.

3T – Tři tvoří tvoří. Improvizace. Divadlo Tramtarie 19.30 hod.

Metropolis. Film (F. Lang, Německo). Pastiche filmz. UC UP, Filmový sál, 20 hod.

18. ŘÍJNA

Trochu lásky. Premiéra. Divadlo Tramtarie, 19.30 hod.

18.–19. ŘÍJNA

Mládež a hodnoty – Výchova k hodnotám v kontextu pluralitní a multikulturní společnosti. Konference. Olomouc

19. ŘÍJNA

Coronide. (A. Zouhar). Festival Opera Schratzenbach 2007. UC UP, Atrium, 20 hod.

-red-

Rektoři...

Dokončení ze str. 7

Na kterou Její Královská Milost zase v své vlastní nejvyšší osobě v latině s nejobtívnějším nakloněním své hlavy proti němu nejmilostivěji odpovédí ráčila [...].“

Ani univerzita se však nevyhnula vyšetřování ohledně svých postojů za vlády vzdorokrále a poté císaře Karla VII. (zemřelého 20. ledna 1745), jemuž akademický senát zaslal jakousi žádost. Reskriptem Marie Terezie ze dne 3. dubna 1743 byl akademický magistrát zrušen a povolena volba magistrátu nového, v jehož čele opět stanul jako univerzitní rektor P. Jiří Peter. Zastával tento úřad do konce října 1743, dne 1. listopadu téhož roku byl prohlášen rektorem jezuitské koleje, noviciátu a gymnázia v Brně, kde setrval do 31. října 1746. Od 6. listopadu 1746 do 6. srpna 1748 řídil P. Jiří Peter jezuitskou kolej v Telči, zastáváve vedle rektorátu též povinnosti kolejniho ekonoma. Od 15. srpna 1748 stál P. Jiří Peter v čele jezuitské koleje a gymnázia v Jičíně, kde oslavil 22. ledna 1749 svou sedmdesátku a kde 7. srpna téhož roku zemřel.

Prof. Jiří Fiala, CSc.

(Pokračování příště)